

Nr 421.

Av herr Näsgrård m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet.

I proposition nr 336 med förslag till lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet föreslås i 5 § tredje stycket följande.

»Tillstånd enligt denna lag vare ej erforderligt, såframt förvärvare i samband med lagfartsansökan, som göres inom tre månader från det fångat skedde, på sätt Konungen bestämmer visar dels att anledning till antagande som i 3 § första stycket sägs ej föreligger dels ock att han, där förvärvet avser fastighet med jordbruk, har för avsikt att själv ägna sig åt detta och icke är ägare av annan dylik fastighet eller att förvärvet kommer att medföra lämplig utvidgning av annan honom tillhörig fastighet, vars jordbruk utgör hans enda eller huvudsakliga förvärvskälla men icke har tillräcklig bärkraft för att bereda honom och hans familj full bärning.»

3 § första stycket har följande lydelse.

»Tillstånd må icke meddelas, om anledning föreligger till antagande att fastigheten skulle bli vanskött i sökandens ägo eller att sökanden med förvärvet huvudsakligen åsyftar att utan nytta för visst jordbruk i orten tillgodogöra sig skogstillgång, som är behövlig såsom stöd för ortens jordbruk, eller att bereda sig vinst genom snar avyttring av fastigheten, del av densamma eller andel däri eller genom bortförande av byggnader, kreatur, inventarier eller annat som tarvas för fastighetens brukande.»

Enligt förslaget till tillämpningskungörelse skall vid sådant förvärv av fastighet med jordbruk, som avses i de återgivna bestämmelserna och där tillstånd av Kungl. Maj:t till förvärvet icke skall vara erforderligt, krävas dels en av förvärvaren på heder och samvete avgiven skriftlig försäkran, att han har för avsikt att själv ägna sig åt jordbruket så att det kommer att utgöra hans egentliga förvärvskälla eller arbetsuppgift samt att han icke är ägare av annan dylik fastighet, dels — därest fastigheten är belägen på landet — av landsfiskalen i orten och — om fastigheten ligger i stad — av ledamot av magistraten eller beträffande stad utan magistrat av kommunalborgmästaren utfärdat intyg 1) att förvärvarens försäkran i förstnämnda hänseende förtjänar tilltro och 2) att anledning ej föreligger till antagande att fastigheten skall bli vanskött i förvärvarens ägo eller att denne med förvärvet huvudsakligen åsyftar att utan nytta för visst jordbruk i orten tillgodogöra sig skogstillgång, som är behövlig såsom stöd för ortens jordbruk, eller att bereda sig vinst genom snar avyttring av fastigheten, del av densamma eller andel däri eller genom bortförande

av byggnader, kreatur, inventarier eller annat som tarvas för fastighetens brukande. Gäller förvärvet komplettering av ofullständigt jordbruk, ford-
ras intyg av vederbörande egnahemsnämnd ävensom intyg av landsfiskal,
magistratledamot eller kommunalborgmästare av samma innehåll, som
ovan under 2) angivits.

Det torde med fog kunna göras gällande att det icke kan vara lämpligt
att uppdraga åt landsfiskalerna att utfärda de intyg, varom här är fråga.
I propositionen framhålles som enda motivering på denna punkt, att det
synts önskvärt att prövningen lades i händerna på en person i tjänste-
mans ställning. En landsfiskal kan emellertid som regel icke vara särskilt
skickad att bedöma de frågor det här rör sig om. Troligen skulle lands-
fiskalerna, om de ålades denna uppgift, se sig nödsakade att i största ut-
sträckning rådfråga de kommunala myndigheterna för att skaffa sig ett
omdöme om de personer, som vände sig till dem för att erhålla intyg.
Landsfiskalen skulle sålunda som regel icke kunna grunda sina intyg på
 eget omdöme utan vara nödsakad att lita på andra. Förmodligen komme
rådfrågningen att få den formen, att landsfiskalen begärde yttrande av
kommunalnämnden innan han avgav sitt intyg, vilket komme att medföra
en betydande tidsutdräkt trots dessa ärendens brådsakande natur.

Det synes vara lämpligare att uppdraget att avgiva dessa intyg över-
lämnas till en inom vederbörande kommun bosatt person med erforderliga
kvalifikationer, och någon svårighet att bland kommunala förtroendemän
av olika slag finna lämpliga personer för uppdraget torde icke föreligga.
För att erhålla garanti för största möjliga objektivitet torde det böra över-
låtas åt häradsrätten att utse de personer — en för varje kommun — som
skola vara intygsgivare. Förutom att sålunda utsedda förtroendemän
sakligt sett kunna väntas besitta bättre kvalifikationer för ifrågavarande
uppgift än landsfiskalerna synes det vara mindre önskvärt samt lätt ägnat
att framkalla missförstånd, att tillämpningen av den föreslagna lagstift-
ningen sammankopplas med polisväsendet.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 336
mätte uttala sig för att såsom intygsgivare enligt proposi-
tionen bifogat förslag till tillämpningskungörelse, 2 §,
landsfiskalen i orten måtte utbytas mot kommunal förtro-
endeman, utsedd av häradsrätten.

Stockholm den 31 oktober 1945.

Bernhard Näsgård.

J. A. Andersson.

B. A. Nilsson.

K. A. Westman.

Gärda Svenson.

Ivar Persson.

Jones Erik Andersson.